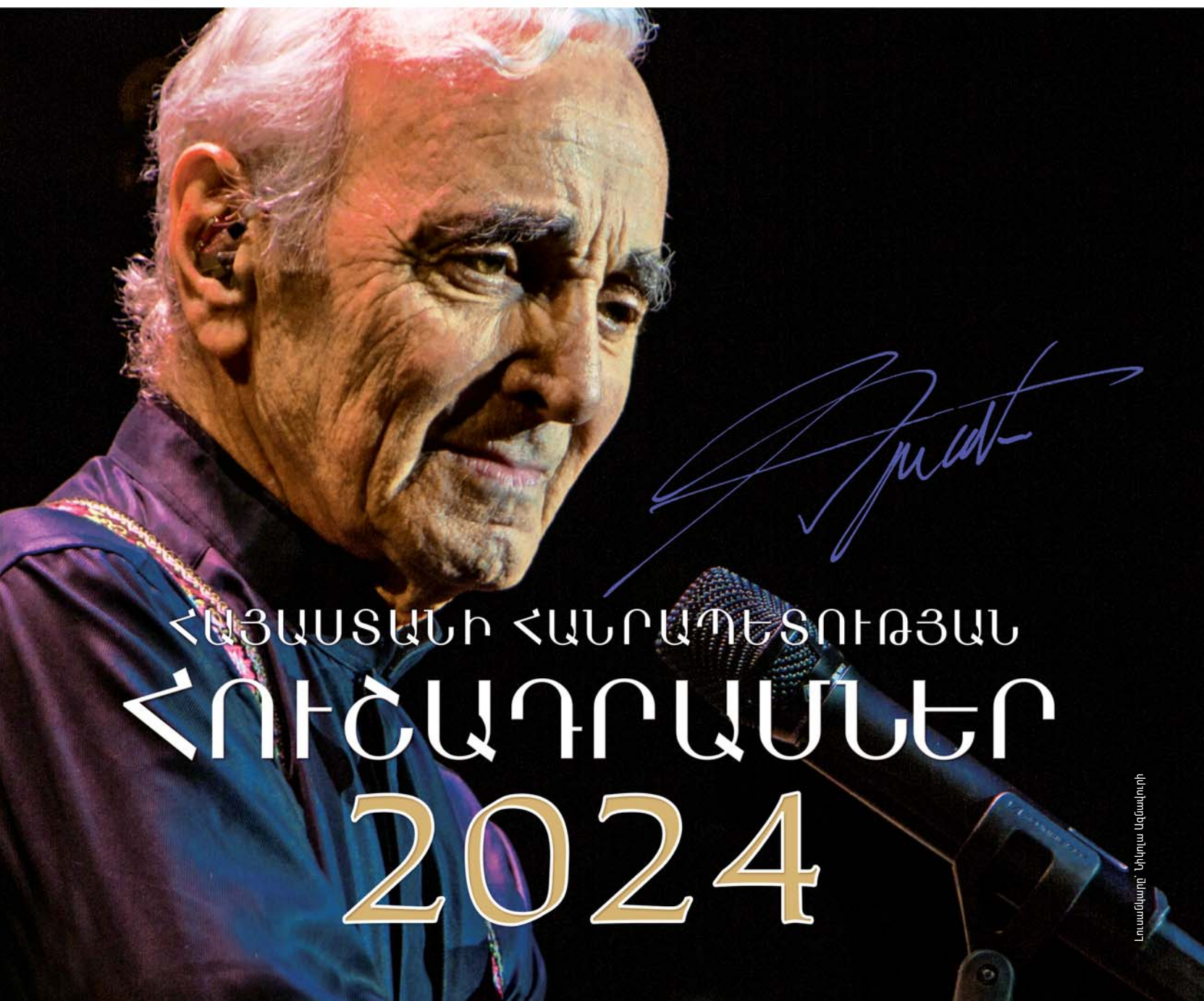

Հայաստանի
Հանրապետության
Կենտրոնական բանկ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ
2024

Լուսանկարը՝ Նիկոլա Ազնավուրի

Հայաստանի
Հանրապետության
Կենտրոնական բանկ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ

2024

Ե Ր Ե Վ Ա Ն 2025

Մարին Գալստյան

ՀՀ կենտրոնական բանկի
նախագահ

Տարգելի՛ ընթերցող

2024 թ. հարուստ էր հայկական և միջազգային մշակույթը ներկայացնող հիշարժան իրադարձություններով, ինչպես նաև ակնանավոր գործիչների հոբելյանական տարեդարձերով:

Տարվա սկզբից Հայաստանում և Ֆրանսիայում մեկնարկել էին ֆրանսահայ աշխարհահռչակ երգիչ և բարերար, հայ ժողովրդի մեծ բարեկամ Շառլ Ազնավուրի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված հոբելյանական միջոցառումները: ՀՀ կենտրոնական բանկն անմասն չի մնացել այդ միջոցառումներին մասնակցությունից. թողարկվել են երեք տեսակի ոսկե և երկու տեսակի արծաթե հուշադրամներ՝

ի պատիվ Շառլ Ազնավուրի: Թեև թողարկված հուշադրամների քանակը սահմանափակ է եղել, հայ և միջազգային հանրության սպասելիքներն արդարացվել են թողարկումների լայն տեսական ոլորտիով. ներքին դրամագիտական շուկայում հուշադրամների սպառման ժամկետները գրանցել են ռեկորդային ցուցանիշներ, իսկ արտասահմանում ձևավորվել է կայուն պահանջարկ: Մեկ այլ հանրահայտ ֆրանսահայ գործչի՝ 20-րդ դարի եվրոպական կերպարվեստը ներկայացնող խոշորագույն փորագրանկարիչ Էդգար Շահինի ծննդյան 150-ամյակը ևս նշանավորվել է հուշադրամի թողարկմամբ:

2024 թ. միջազգային հրապարակայնություն է ստացել կինոռեժիսոր և կոլաժի մեծ վարպետ

Սերգեյ Փարաջանովի ծննդյան 100-ամյակի հիշատակումը: Այն նշվել է Հայաստանի տարբեր մշակութային կենտրոններում ինքնատիպ միջոցառումներով և ոսկե հուշադրամի թողարկմամբ: Հարկ է ընդգծել, որ Շառլ Ազնավուրի և Սերգեյ Փարաջանովի հոբելյանական տարեդարձերն ընդգրկվել են ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հռչակավոր մարդկանց և կարևոր իրադարձությունների հոբելյանների 2024–2025 թթ. օրացույցում:

Հայկական գրական և մշակութային կյանքի հիշարժան իրադարձություններից էին մեծանուն բանաստեղծ Պարույր Սևակի ծննդյան 100-ամյակին և տաղանդավոր նկարիչ, արձանագործ, Երևան քաղաքը խորհրդանշող հուշարձանների հեղինակ Երվանդ Քոչարի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված միջոցառումները: Այդ առիթներով թողարկված հուշադրամները ՀՀ կենտրոնական բանկը ներկայացրել է Պարույր Սևակի տուն-թանգարանում՝ Արարատի մարզի Ջանգակատուն գյուղում, և Երևանում՝ Երվանդ Քոչարի թանգարանում: «Երվանդ Քոչար-125» հուշադրամ թողարկելու և բազմաշնորհ արվեստագետի գործունեության համարահռչակմանը նպաստելու համար ՀՀ կենտրոնական բանկը Երվանդ Քոչարի ընտանիքի և թանգարանի կողմից ստացել է շնորհակալագիր, ինչը չափազանց բարձր է գնահատում:

Երաժշտասեր հանրության համար մեծ իրադարձություն էր օպերային արվեստի մեծավաստակ երգչուհի Գոհար Գասպարյանի ծննդյան 100-ամյակի նշանավորումը՝ երգչուհուն նվիրված համերգներով, ցուցահանդեսներով, հուշադրամի թողարկումով, բազմաթիվ այլ միջոցառումներով: Հատկանշական է, որ Գոհար Գասպարյանին նվիրված հուշադրամն առաջինն է ՀՀ կենտրոնա-

կան բանկի թողարկումներից, որ նվիրված է և պատկերում է ականավոր կին գործչի:

Տարվա ուշագրավ պատմական հոբելյաններից էր Հայաստանի ամենահին բարձրագույն ուսումնական հաստատության՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի հիմնադրման 150-րդ տարեդարձը: Այդ առիթով ՀՀ կենտրոնական բանկը հանդես է եկել հուշադրամի թողարկմամբ, որով կարևորել է ճեմարանի դերն ու նշանակությունը Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, հայկական մշակույթի, գիտության և կրթության պատմության մեջ:

Միջազգային դրամագիտական ծրագրի ներքո իրականացվել է Եվրասիական տնտեսական միության հիմնադրման հոբելյանական տարեդարձին նվիրված «ԵԱՏՄ-10» հուշադրամի թողարկումը: Ծրագրին ավանդաբար մասնակցել են ԵԱՏՄ բոլոր անդամ երկրները:

Ինչպես նախորդ տարիներին, 2024 թ. ևս ՀՀ կենտրոնական բանկը մասնակցել է «Դրամների համաստեղություն-2024» 18-րդ միջազգային դրամագիտական մրցույթին և ներկայացրել նախորդ տարվա թողարկումները: «Արարատ-73-ի ոսկե դուրլի 50-ամյակ» արծաթե հուշադրամը արժանացել է «Հանդիսատեսի համակրանք» մրցանակի, իսկ ՀՀ դրամի ներդրման 30-ամյակի կապակցությամբ թողարկված 500 դրամ անվանական արժեքով շրջանառու հիշատակային մետաղադրամը զբաղեցրել է 3-րդ տեղը «Լավագույն շրջանառու մետաղադրամ» անվանակարգում:

Լիահույս են, որ ՀՀ կենտրոնական բանկի 2024 թ. թողարկումները ևս ըստ արժանվույն կգնահատվեն աշխարհի դրամագետների, հավաքորդների և հանրության լայն շրջանակի կողմից:

Գևորգ Թոսմանյան

Արժույթի թողարկման և
դրամագիտության կենտրոնի ղեկավար

Տարվա դրամագիտական համալրումներ

2024 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկը Լեհաստանի «Մենիցա Պոլսկա» («Mennica Polska») և Գերմանիայի «Գայգեր Էդելմետալե» («Geiger Edelmetalle AG») դրամահատարանների հետ համագործակցության արդյունքում թողարկել է տասներկու տեսակի հորելյանական ոսկե և արծաթե հուշադրամներ՝ համալրելով հուշադրամների «Անվանի անհատներ», «Հայաստանը և միջազգային հանրությունը», «Կրոն» թեմատիկ շարքերը:

2024 թ. «Անվանի անհատներ» շարքը հարստացել է աշխարհահռչակ ֆրանսահայ երգիչ Շառլ Ազնավուրի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված երեք տեսակի ոսկե և երկու տեսակի արծաթե հուշադրամներով. մեկական ոսկե և արծաթե տեսակի հուշադրամները հատվել են Լեհաստանի դրամահատարանում, մյուսները՝ «Գայգեր Էդելմետալե» դրամահատարանում: «Ազնավուր» հիմնադրամի հետ համագործակցությամբ հաջողվել է նշված հուշադրամների վրա հավերժացնել մեծանուն երգչի անցած բազմամյա ստեղծագործական ուղին: Հուշադրամները հատվել են դասական տեխնոլոգիայով՝ բացառությամբ Լեհաստանի դրամահատարանում հատված արծաթե հուշադրամի, որի դիմերեսին պատկերված Հայրենիքի շքանշանը և դարձերեսին Հայաստանի ու Ֆրանսիայի դրոշների գույների միաձուլումը ներկայացնելու համար օգտագործվել է գունավոր տպագրություն:

«Անվանի անհատներ» շարքի համալրումներից են նաև հայտնի կինոռեժիսոր, արվեստագետ

Սերգեյ Փարաջանովի և ականավոր բանաստեղծ Պարույր Սևակի 100-ամյակներին նվիրված ոսկե հուշադրամները, որոնք աչքի են ընկնում փոքր տրամագծով ձուլակտորի վրա թեմատիկ պատկերների հստակ ներկայացմամբ: Այս հուշադրամների հատումը կատարվել է դասական տեխնոլոգիայով: Հուշադրամների ձևավորման հետ կապված աշխատանքների ընթացքում համագործակցություն է հաստատվել Սերգեյ Փարաջանովի և Պարույր Սևակի տուն-թանգարանների հետ:

Օպերային անվանի երգչուհի Գոհար Գասպարյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված արծաթե հուշադրամն «Անվանի անհատներ» շարքում առաջինն է՝ նվիրված կին գործչի: Հուշադրամի հատումն իրականացվել է դասական տեխնոլոգիայով: Հուշադրամի թողարկման շրջանակում հանրահայտ երգչուհու լուսանկարների, կենսագրությանն առնչվող նյութերի պատրաստման գործում աջակցել են Ե. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարանը և Գասպարյանների ընտանիքը:

Հայտնի արվեստագետների՝ ֆրանսահայ գեղանկարիչ և փորագրանկարիչ Էդգար Շահինի ծննդյան 150-ամյակի և նկարիչ-արձանագործ Երվանդ Քոչարի ծննդյան 125-ամյակի կապակցությամբ թողարկված արծաթե ուղղանկյունաձև հուշադրամները ևս հարստացրել են «Անվանի անհատներ» շարքը: Անվանի արվեստագետների գործերը հուշադրամների վրա առանձնացնում են իրենց ներհատուկ գուներանգներով: Այս երկու հուշադրամները, ինչպես և «Անվանի նկարիչներ» շարքի մյուս հուշադրամները տեղադրված են տեղեկատվական գրքույկներում, որոնցում ներկայացված է արվեստագետների կենսագրությանն ու գործունեությանը վերաբերող տեղեկատվություն՝ համա-

դրված հեղինակած գործերի լուսանկարներով: Հուշադրամների էսքիզների և տեղեկատվական գրքույկների պատրաստման աշխատանքների ընթացքում համագործակցություն է հաստատվել Հայաստանի ազգային պատկերասրահի և Երվանդ Քոչարի թանգարանի հետ՝ անվանի արվեստագետների կենսագրությանն առնչվող նյութերը և հեղինակած գործերի լուսանկարները ստանալու նպատակով:

«Հայաստանը և միջազգային հանրությունը» շարքի ներքո թողարկված «Եվրասիական տնտեսական միության տասը տարին» արծաթե հուշադրամն աչքի է ընկնում հաջողված ձևավորմամբ և տեխնիկական կատարմամբ. դարձերեսին ներկայացված ԵԱՏՄ պատկերանիշը և ԵԱՏՄ անդամ պետությունների դրոշների գույների ոճավորված պատկերը ստանալու համար կիրառվել է գունավոր տպագրության տեխնոլոգիա:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի հիմնադրման 150-ամյակին նվիրված արծաթե հուշադրամը համալրել է «Կրոն» թեմատիկ շարքը: Հուշադրամն առանձնացնում է ուրույն ձևավորմամբ և տեխնիկական կատարմամբ՝ դիմերեսին Սուրբ Հոգու խորհրդանիշ աղավնու և խաչքարի վարդյակի պատկերները ոսկեգույն են:

Հայկական հուշադրամների թողարկումը կազմակերպելիս կարևորվում է դիզայներական մտքի, գեղարվեստական ձևավորման, բովանդակության՝ հուշադրամի թեմայի համապարփակ ներկայացման և հատման տեխնոլոգիաների համադրությունը՝ նպատակ ունենալով ըստ արժանվույն ներկայացնելու հայկական թողարկումները հայրենական և միջազգային դրամագիտական հարթակներում:

Խեցիով վարիացիա
Պինտուրիկիոյի և
Ռաֆայելի թեմաներով,
2-րդ տարբերակ, նվիրված է
Վ. Ա. Կատանյանին, ՍՓԹ

Սերգեյ Փարաջանով Ծննդյան 100-ամյակ

*Թեմա՝ Անվանի անհասներ
Կինո, քաճառ*

Դիմերես՝ դրվագ Սերգեյ Փարաջանովի «Նռան գույնը» ֆիլմից, Փարաջանովի արձանը
Երևանի Կոմիտասի անվան թանգարանում (*խմբակցագործ՝ Ա. Շիրազ, 1999 թ.*):

Դարձերես՝ Սերգեյ Փարաջանովի դիմադրանքները, դրվագներ նրա «Խեցիով վարիացիա Պինտուրիկիոյի և
Ռաֆայելի թեմաներով». 2-րդ տարբերակ՝ նվիրված է Վ. Ա. Կատանյանին (1989 թ.),
«Լացող Ջոկոնդան» (1977 թ.), «Դանիել Օլբրիխսկու դիմանկարը» (1980 թ.) կոլաժներից:

Էսֆիզների հեղինակներն են Հարություն Սամուելյանը (*դիմերես*), Աննա Կուրդինյանը (*դարձերես*):
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

ՍԵՐԳԵՅ ՓԱՐԱՋԱՆՈՎ (Սարգիս Փարաջանյան, 1924–1990 թթ.)՝ հայ անվանի կինոռեժիսոր, սցենարիստ, կոլաժի վարպետ, ՀԽՍՀ և ՌԽՍՀ ժողովրդական արտիստ (1990 թ.):

Ծնվել է Թիֆլիսում, որտեղ և ստացել է միջնակարգ կրթություն: 1945 թ. ընդունվել է Մոսկվայի կինեմատոգրաֆիայի ինստիտուտի (ՎԳԻԿ) ռեժիսորական ֆակուլտետը: 1952 թ-ից աշխատել է Կինի Դոկլենկոյի անվան կինոստուդիայում, որտեղ նկարահանել է իրեն համաշխարհային ճանաչում բերած «Մոռացված նախնիների ստվերները» ֆիլմը (1964 թ.):

1969 թ. Հայֆիլմ կինոստուդիայում Փարաջանովը նկարահանում է «Նռան գույնը» («Մայաթ-Նովա») ֆիլմը, որը համարվում է կինոարվեստի գլուխգործոց: Ֆիլմում նա իրագործում է նորարարական սեփական գաղափարները՝ բացահայտելով անտեսանելի ու ոգեղենը իր իսկ ստեղծած առարկաների, սիմվոլների և ծեսերի միջոցով: Ժամանակի իշխանությունները չեն ընդունում ռեժիսորի այս և այլ ֆիլմերում դրսևորվող մոտեցումները, արգելում են նկարահանումները և ազատագրվում նրան: Սակայն Փարաջանովը չի դադարում գործել և իր ողջ ստեղծագործական ավյունն ուղղում է գծանկարների, կոլաժների, տիկնիկների, գլխարկների և արվեստի այլ գործերի ստեղծմանը:

Ֆիլմեր նկարահանելու հնարավորություն կրկին ստանալուց հետո ստեղծում է «Լեզենդ Մուրամի ամբոցի մասին» (1984 թ.) համաշխարհային ճանաչում ստացած ֆիլմը և 1987 թ. առաջին անգամ հրավիրվում է արտասահման՝ մասնակցելու Ռոտերդամի (Նիդեռլանդներ) կինոփառատոնին, որտեղ ֆիլմը ստանում է առաջին մրցանակը «Ամենանորարարական ֆիլմ» անվանակարգում:

Փարաջանովյան արվեստն այսօր էլ չի դադա-

րում ոգևորել աշխարհի բազմաթիվ արվեստագետների և կինոգործիչների:

Երևանում գործում է Սերգեյ Փարաջանովի թանգարանը (1991 թ-ից), որտեղ պահվում են նրա հազարից ավելի աշխատանքները:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	300 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	25.03.2024 թ.

Լուսանկարը՝ Յուրի Մեյխովսկի

Գրիգոր Խանջյան,
Պ. Սևակի «Ամլուելի զանգակատուն» պոեմի
նկարազարդումից

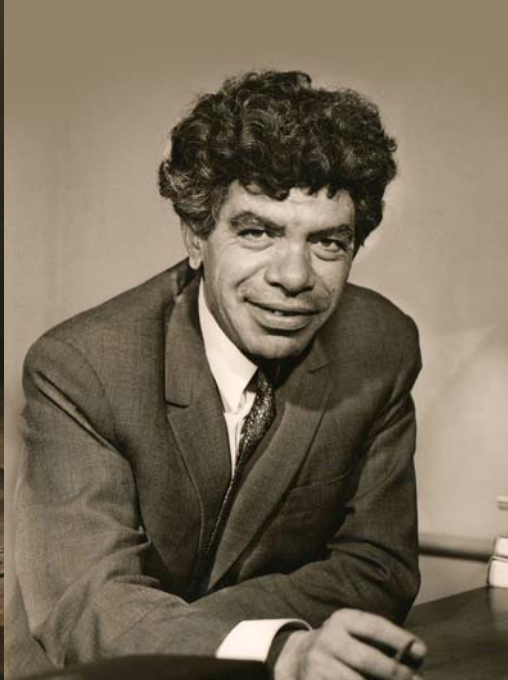
Պարույր Սևակ Ծննդյան 100-ամյակ

*Թեմա՝ Անվանի անհասներ
Գրականություն*

Դիմերես՝ Եկեղեցու զանգակասան դասկեր, «Մարդը ափի մեջ» գրքի ծաղիկը
(նկարազարդող՝ Խ. Գյուլամիրյան, 1963 թ.):

Դարձերես՝ Պարույր Սևակի դիմապատկերը, ստորագրությունը,
փետագրիչ՝ Սևակի «Հայաստան» բանաստեղծության (1950 թ.) ֆոնին:

Էսփիզների հեղինակն է Էդուարդ Կուրդինյանը:
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պլուս
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	300 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	25.03.2024 թ.

Վալենտին Պողոսյան, Ռեպլիկեն, ժԱԹ

ՊԱՐՈՒՅՐ ՍԵՎԱԿ (Ղազարյան, 1924–1971 թթ.)՝ հայ ականավոր բանաստեղծ, գրականագետ, թարգմանիչ, հասարակական գործիչ:

1945 թ. ավարտել է ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետը, այնուհետև՝ ՀԽՍՀ ԳԱ Մ. Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտի ասպիրանտուրան (1948 թ.), 1963–1971 թթ. եղել է ինստիտուտի գիտաշխատող: 1951–1956 թթ. սովորել է Մոսկվայի Մ. Գորկու անվան գրականության ինստիտուտում, որտեղ էլ 1957–1959 թթ. դասախոսել է գեղարվեստական թարգմանության ամբիոնում:

1966–1971 թթ. եղել է Հայաստանի գրողների միության վարչության քարտուղարը:

«Սայաթ-Նովա» մենագրության համար գրողին շնորհվել է բանասիրական գիտությունների դոկտորի գիտական աստիճան (1969 թ.):

Սևակի բանաստեղծությունները տպագրվել են 1942 թ-ից: «Ամմահները հրամայում են» (1948 թ.)՝ նրա հեղինակած անդրանիկ գրքույկն է: Հետագայում գրված գործերից առանձնանում է «Նորից քեզ

հետ» (1957 թ.) ժողովածուն, որում ի հայտ են գալիս բանաստեղծի ստեղծագործական նոր որակները:

«Անլռելի զանգակատուն» քնարական-փիլիսոփայական պոեմը (1967 թ. արժանացել է Հայկական ԽՍՀ պետական մրցանակի) պատկերում է Կոմիտասի ճակատագիրը՝ մեկտեղված հայ ժողովրդի ճակատագրի հետ: Ժամանակակից մարդու բնույթն ու նրա ապրումները վերհանող խոհափիլիսոփայական ստեղծագործություններն ամփոփված են «Մարդը ափի մեջ» (1963 թ.) և «Եղիցի լույս» (1971 թ.) ժողովածուներում:

Սևակը կատարել է թարգմանություններ Ա. Միգլեիչի, Ա. Պուշկինի, Խ. Բոտևի, Մ. Լերմոնտովի, Յա. Կուպալայի, Յա. Ռայնիսի, Վ. Բրյուսովի, Ի. Արաշիձեի, Է. Մեծելայտիսի և այլոց գործերից:

Սևակի բանաստեղծությունները թարգմանվել են աշխարհի բազմաթիվ լեզուներով:

Նրա անունով անվանակոչվել են փողոցներ և դպրոցներ: Չանգակատուն գյուղում 1981 թ-ից գործում է Պ. Սևակի տուն-թանգարանը:

Լուսանկարը՝ Ռոմեո Կասպարյանի

Շառլ Ազնավուր Ծննդյան 100-ամյակ

*Թեմա՝ Անվանի անհասներ
Երաժշտություն*

*Դիմերես՝ Շառլ Ազնավուրի հուշարձանը Գյումրիում
(ֆանդակագործ՝ Ս. Պետրոսյան, ճարտարապետ՝ Ա. Թարխանյան, 2002 թ.):*

*Դարձերես՝ Շառլ Ազնավուրի դիմադրակերը, 100 թիվը՝ ոճավորված նոսաների շեմով,
դաշնամուրային ստեղներ և միկրոֆոն:*

Էսֆիզների հեղինակներն են Վարդան Վարդանյանը (*դիմերես*), Կարեն Մելիքյանը (*դարձերես*):
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

Լուսանկարը՝ Նիկոլա Ազնավուրի

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 999°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	500 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	20.05.2024 թ.

ՇԱՌԼ ԱԶՆԱՎՈՒՐ (1924–2018 թթ.)՝ ֆրանսահայ նշանավոր երգիչ, երգահան, կինոդերասան, գրող և հասարակական գործիչ:

Ծնվել է Փարիզում, Հայոց ցեղասպանությունից մազապուրծ եղած հայ գաղթականների ընտանիքում:

Մանկուց մեծ հետաքրքրություն է ունեցել արվեստի հանդեպ: Պրոֆեսիոնալ ստեղծագործական ուղին սկսել է 1940-ական թվականներին: Համընդհանուր ճանաչման է արժանացել 1956 թ.՝ Փարիզի «Օլիմպիա» համերգասրահում ելույթից հետո:

Երաժշտական կարիերայի ընթացքում հեղինակել և համահեղինակել է ավելի քան 1000 ստեղծագործություն՝ «Մամա», «Բոհեմ», «Դեռ երեկ», «Երիտասարդություն», «Նա», «Երկու կիթառ», «Հավերժական սեր», «Ավել Մարիա» և այլն, ձայնագրել է մոտ 1400 երգ տարբեր լեզուներով: Հայաստանին նվիրված երգերի շարքում են «Քեզ համար, Հայաստան», «Նրանք ընկան», «Քնքուշ Հայաստան» երգերը:

Ազնավուրը նկարահանվել է 90-ից ավելի ֆիլմերում, հեղինակ է մի շարք գրքերի:

ԵՀՐԱԾ

Շառլ Ազնավուր Ծննդյան 100-ամյակ

*Թեմա՝ Անվանի անհասներ
Երաժշտություն*

Դիմերես՝ Շառլ Ազնավուրին շնորհիվ Հայրենիքի շքանշանը՝ հավերժության մեդալի ֆոնին:

Դարձերես՝ Շառլ Ազնավուրի դիմապատկերը՝ հավերժության մեդալի ֆոնին,
Հայաստանի Հանրապետության և Ֆրանսիայի Հանրապետության
դրոշների միաձուլվող դասեր:

Էսֆիգների հեղինակն է Հարություն Սամուելյանը:
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

Լուսանկարը՝ Նիկոլա Ազնավուրի

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	1000 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	15.08.2024 թ.

1988 թ. Սպիտակի ավերիչ երկրաշարժից հետո հիմնել է «Ազնավուրը Հայաստանին» ասոցիացիան, 2016 թ. որդու՝ Նիկոլա Ազնավուրի հետ ստեղծել է «Ազնավուր» հիմնադրամը՝ կրթական, սոցիալական, մշակութային ծրագրեր իրականացնելու նպատակով:

Արժանացել է բազմաթիվ պետական բարձրագույն պարգևների և կոչումների, որոնց շարքում են Ֆրանսիայի Պատվո լեգեոնի շքանշանը (ասպետի, սպայի և կոմանդորի աստիճաններ), Հայաստանի ազգային հերոսի կոչումն ու Հայրենիքի շքանշանը: 2009 թ-ից եղել է Շվեյցարիայում ՀՀ դեսպանը և Ժնևի ՄԱԿ-ի գրասենյակում Հայաստանի մշտական ներկայացուցիչը:

Ազնավուրի ստեղծագործությունը բանաստեղծության, երաժշտության և դերասանական արվեստի ինքնատիպ միահյուսում է: Ցայսօր վաճառվել է Ազնավուրի շուրջ 200 միլիոն ձայնասկավառակ:

Ազնավուրի անունով է կոչվում Երևանի հրապարակներից մեկը, Գյումրիում կանգնեցված է նրա հուշարձանը:

Շառլ Ազնավուր Ծննդյան 100-ամյակ

*Թեև՝ Անվանի անհասներ
Երաժշտություն*

Դիմերեսներ՝ ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրությունները, անվանական արժեք՝ «100 ԴՐԱՄ DRAM», թողարկման տարեթիվը՝ «2024», «1/10 Oz», «Au 999,9», արտադրողի աղբյուրանիշը:

ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրությունները, անվանական արժեք՝ «50000 ԴՐԱՄ DRAM», թողարկման տարեթիվը՝ «2024», «1 Oz», «Au 999,9», արտադրողի աղբյուրանիշը:

ՀՀ զինանշանը, «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ» և «REPUBLIC OF ARMENIA» մակագրությունները, անվանական արժեք՝ «500 ԴՐԱՄ DRAM», թողարկման տարեթիվը՝ «2024», «1 Oz», «Ag 999,9», արտադրողի աղբյուրանիշը:

Դարձերեսներ՝ Շառլ Ազնավուրի դիմապատկերը և լոտոներ, «ՇԱՐԼ ԱԶՆԱՎՈՒՐ» և «CHARLES AZNAVOUR», «1924-2018» մակագրությունները:

Հուշադրամները ձևավորվել և հասվել են «Փայգեր Էդելմեսալե» դրամահասարանում (Գերմանիա):

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 999,9°
Քաշը	3,11 գ
Տրամագիծը	16,54 մմ
Որակը	սովորական
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	մինչև 3000 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	22.08.2024 թ.

Անվանական արժեքը	50 000 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 999,9°
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,6 մմ
Որակը	սովորական
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	մինչև 1000 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	22.08.2024 թ.

Անվանական արժեքը	500 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 999,9°
Քաշը	31,1 գ
Տրամագիծը	38,6 մմ
Որակը	սովորական
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	մինչև 10000 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	22.08.2024 թ.

Գոհար Գասպարյան Ծննդյան 100-ամյակ

*Թեմա՝ Անվանի անհասներ
Երաժշտություն*

Դիմերես՝ Գոհար Գասպարյանի բեմական կերպարը՝ Ա. Մոլենդիարյանի անվան օդերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի ֆոնին, հայկական զարդանախ:

Դարձերես՝ Գոհար Գասպարյանի դիմապատկերը, վարդերի և սոխակի լույսեր:

Էսֆիգների հեղինակն է Վարդան Վարդանյանը:
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

Շնտամեկամ արիվիկից

ԳՈՀԱՐ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ (1924–2007 թթ.)՝ օպերային արվեստի մեծանուն հայ երգչուհի (քնարակոլորատուրային սոպրանո), ՀԽՍՀ (1953 թ.), ԽՍՀՄ (1956 թ.) ժողովրդական արտիստ:

Ծնվել է Կահիրեում, երաժշտական կրթությունը ստացել է ծննդավայրում, երգեցողության դասեր է առել Է. Ֆելդմանից և Վ. Կարրոյից: 1940 թ-ից ելույթներ է ունեցել Կահիրեում, 1947 թ. եղել է Եգիպտոսի ռադիոյի մեներգչուհի:

1948 թ. բնակություն է հաստատել Հայաստանում: 1949 թ-ից եղել է Հայաստանի օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնի մեներգչուհի: Երևանում նրա առաջին բեմերը նշանավորվել է Լակմեի դերերգով (Լ. Դելիբի «Լակմե»):

Գոհար Գասպարյանին անվանել են «Հայաստանի տիխակ». նրա ձայնն առանձնացել է ընդարձակ դիապազոնով, ճկունությամբ, երանգների հարստու-

թյամբ, անցումների թեթևությամբ: Նա ունեցել է 4000-ից ավելի համերգ. երգել է աշխարհի նշանավոր բեմերում՝ Նյու Յորքի Կառնեգի հոլում, Փարիզի Գրանդ օպերայում, Մոսկվայի Մեծ թատրոնում:

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	300 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	02.12.2024 թ.

Երգչուհու երգացանկում տեղ է գտել ավելի քան 500 ստեղծագործություն: Նա կատարել է 23 օպերաների գլխավոր դերերգեր՝ Անուշ, Շուշան (Ա. Տիգրանյանի «Անուշ», «Դավիթ Բեկ»), Օլիմպիա, Կարինե (Տ. Չուխաճյանի «Արշակ Բ», «Լեբլեբիջի Հոր-հոր աղա»), Ռոզինա (Ջ. Ռոսինիի «Սևիլյան սափրիչ»), Մարգարիտ (Շ. Գունոյի «Ֆաուստ»), Լուչիա (Գ. Դոնիցետիի «Լուչիա դի Լամերմուր»), Վիոլետտա, Ջիլդա (Ջ. Վերդիի «Տրավիատա», «Ռիգոլետտո»), այլ:

1964–2007 թթ. դասավանդել է Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայում (1973 թ-ից՝ պրոֆեսոր):

Գոհար Գասպարյանն արժանացել է մի շարք պետական մրցանակների և պարգևների. ԽՍՀՄ (1951 թ.) և ՀԽՍՀ (1965 թ.) Պետական մրցանակներ, Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս (1984 թ.), Երևանի պատվավոր քաղաքացի (1984 թ.), Լենինի շքանշան (1984 թ.), «Ժողովուրդների բարեկամության» շքանշան (1984 թ.), «Սբ Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշան (1994 թ.), այլ: Գոհար Գասպարյանի անունով անվանակոչվել է փողոց Երևանում:

ԿԻՐՈՆ ՈՒ ՃԻՐ

Երվանդ Քոչար Ծննդյան 125-ամյակ

*Թեևս՝ Անվանի անհասներ
Կերպարվեստ, ճարտարապետություն*

Դիմերես՝ Երվանդ Քոչարի «Մելինեի դիմանկարը» գեղանկարը (1930 թ.) և
«Էրեբունի-Երևան» սարածանկարը (1968 թ.):

Դարձերես՝ Երվանդ Քոչարի դիմադասկերը, որվազ «Պաստերազմի արհավիրքը» կտավից (1962 թ.) և
«Մելամաղձություն» ֆանդակը (1959 թ.):

Էսքիզների հեղինակն է Կարեն Մելիքյանը:
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

Լուսավարդ Արթուր Գալստյան

ԵՐՎԱՆԴ ՔՈՉԱՐ (Քոչարյան, 1899–1979 թթ.)՝ հայ մեծ նկարիչ-արձանագործ, տարածական (քառաչափ, կինետիկ) նկարչության հիմնադիր, ՀԽՍՀ (1965 թ.) և ԽՍՀՄ (1976 թ.) ժողովրդական նկարիչ:

1909–1919 թթ. սովորել է Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցում, հաճախել նկարչության և քանդակի դպրոց, ուսանել Մոսկվայի Ազատ գեղարվեստական արվեստանոցներում:

Քոչարի վաղ շրջանի ստեղծագործություններն աչքի են ընկնում յուրօրինակությամբ և գույների նուրբ զգացողությամբ. «De Profundis» (1919 թ.), «Դեռահասը» (1919 թ.), «Իտալացի պետեր» (1922 թ.):

1922 թ. մեկնում է Կ. Պոլիս, Վենետիկ, այնուհետև՝ Փարիզ: 1923–1936 թթ. մասնակցում է բազմաթիվ ցուցադրությունների, ունենում չորս անհատական ցուցահանդես: Փարիզում Քոչարը ստեղծում է տարածական նկարչությունը, ինչն ավանգարդ արվեստի մեծագույն նվաճումներից է:

Քոչարը համարվում է ժամանակակից արվեստի այն ռահվիրաներից, որոնք վերափոխեցին արդի գեղանկարչության մասին պատկերացումները:

Նա հայ արվեստ է բերում բարձրագույն պրոֆեսիոնալիզմ, նպաստում կարծրատիպերի, միօրինակության հաղթահարմանը՝ մեծ ներգործություն ունենալով հայ կերպարվեստի և գեղագիտական մտքի զարգացման վրա. ստեղծվում են «Պատերազմի արհավիրքը» գեղանկարը (1962 թ.), «Զվարթնոցի արծիվ» հուշակոթողը (1955 թ., ճարտարապետ՝ Ռ. Իսրայելյան), «Կիբեռնետիկայի մուսան» (1972 թ., ճարտարապետ՝ Հ. Քոչար), «Վարդան Մամիկոնյան» (1975 թ., ճարտարապետ՝ Ս. Բյուրքյան) արձանները և համայն հայության խորհրդանիշ դարձած «Մասունցի Դավիթը» (1959 թ., ճարտարապետ՝ Մ. Մազմանյան):

Երևանում գործում է Երվանդ Քոչարի թանգարանը (1984 թ.), նրա անունով անվանակոչվել են փողոց Երևանում և Հրազդան քաղաքի արվեստի կենտրոնը:

Արվեստագետի գործերը ներկայացված են աշխարհի բազմաթիվ թանգարաններում, սակայն «Տարածական նկարչությունը» կարելի է տեսնել միայն Երվանդ Քոչարի թանգարանում և Փարիզի ժամանակակից արվեստի ազգային թանգարանում՝ Պոմպիդոյի կենտրոնում:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	լավացված
Դրամաշուրթը	հարթ
Թողարկման քանակը	500 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	15.08.2024 թ.

Քոչարի արվեստը համարվում է հայկական արվեստի մեծագույն նվաճումներից մեկը:

Էդգար Շահին Ծննդյան 150-ամյակ

*Թեմա՝ Անվանի անհատներ
Կերպարվեստ, ճարտարապետություն*

Դիմերես՝ Էդգար Շահինի «Գեմմա» օփորտը (1910 թ., Հայաստանի ազգային պատկերասրահ):

Դարձերես՝ Էդգար Շահինի դիմապատկերը և «Թխահերն ու շիկահերը» օփորտը (1907 թ., Հայաստանի ազգային պատկերասրահ):

Էսֆիզների հեղինակն է Լուսինե Լալայանը:
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

ԷԴԳԱՐ ՇԱՀԻՆ (1874–1947 թթ.)՝ ֆրանսահայ անվանի գեղանկարիչ, փորագրանկարիչ, գծանկարիչ և նկարազարդող:

Ծնվել է Վիեննայում: Սովորել է Կ. Պոլսի Մխիթարյան վարժարանում, այնուհետև Վենետիկի Մուրատ-Ռափայելյան վարժարանում: 1893 թ. մեկնել է Փարիզ, հաճախել է Ժյուլիանի գեղարվեստի ակադեմիան:

1896 թ-ից գեղանկարչական աշխատանքներով («Մուրացկանը», «Փողոցի մի անկյուն», «Շնչահեղձը») մասնակցել է ցուցահանդեսների:

1899 թ-ից ստեղծել է օֆորտներ, որոնք ճանաչում են բերել նրան: «Անատոլ Ֆրանս», «Լուիզ Ֆրանս», «Լաթահավաք կինը», «Զբոսանք», «Պետրոս Շահին», «Հայկական երեկոյի ծրագիր», «Գեմմա», «Բեռնակառք», «Գործագուրկը», «Թխահերն ու շիկահերը» և բազմաթիվ այլ օֆորտներ առանձնաճանաչում են իրական կյանքի թշվառության ու պերճանքի պատկերմամբ: Շահինի ստեղծագործության ավելի ուշ շրջանի հայտնի գործերից են «Կուլոնի աբբայարանը», «Սուրբ Մարկոսի հրապարակը», «Գեղեցիկ հայկական քիթ», «Հմայիչ կինը», «Հրաշալի երեխան», «Ֆրանչեսկոնի», «Պալլադո Կլարի»:

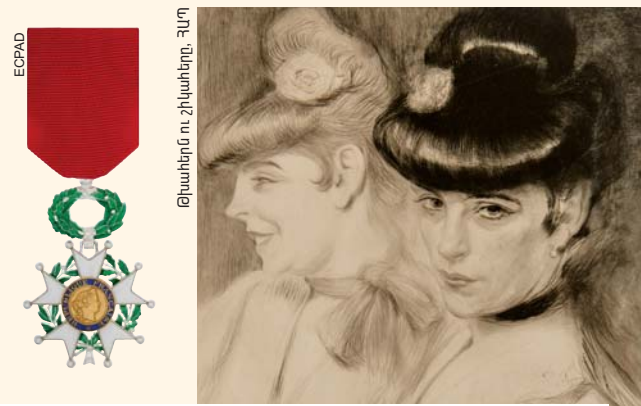
Շահինն իր գործերում կիրառել է էստամպի (փորագրանկարների արտատիպ) գրեթե բոլոր եղանակները՝ չոր ասեղ, օֆորտ, փափուկ լաք, արվատինտա: Ստեղծագործել է նաև գրքի նկարազարդման բնագավառում. ձևավորել է ժամանակի հայտնի հեղինակների գրքեր:

1916 թ-ից անդամակցել է Հայ արվեստագետների միությանը, մասնակցել Թիֆլիսում և Երևանում կազմակերպված ցուցահանդեսների:

Արժանացել է ոսկե մեդալի Փարիզում (1900 թ.) կազմակերպված համաշխարհային ցուցահանդեսում, ոսկե մեծ մրցանակի Վենետիկի բիենալեում (1903 թ.), Ֆրանսիայի Պատվո լեգեոնի շքանշանի (1932 թ.):

Շահինի գործերը պահվում են Փարիզի ազգային գրադարանում, Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության պատկերասրահում և Կա Պեզարո քաղաքային թանգարանում, Հայաստանի ազգային պատկերասրահում (300-ից ավելի), Սանկտ Պետերբուրգի Էրմիտաժում, Մոսկվայի Պուշկինի անվան կերպարվեստի և եվրոպական երկրների մի շարք թանգարաններում:

1991 թ. Ֆրանսիայում՝ Սեն Միշել վանքի տարածքում, բացվել է «Էդգար Շահին» արվեստի կենտրոնը:

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0
Որակը	լավացված հարթ
Դրամաշուրթը	300 հատ
Թողարկման քանակը	300 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	21.10.2024 թ.

Եվրասիական ճնշեսական միության 10 տարին

*Թեմա՝ Հայաստանը և
միջազգային հանրությունը*

*Դիմերես՝ ՀՀ զինանշանը և ԵԱՏՄ անդամ ղեկությունների ֆանակին համադասախանող
հավերժության հայկական նշանի թևերի ղակեր:*

*Դարձերես՝ ԵԱՏՄ ղակերանիւր և ԵԱՏՄ անդամ ղեկությունների
դրոների գույների օգսագործմամբ ոճավորված ղակեր:*

Էսփիգների հեղինակներն են Լուսինե Լալայանը (*դիմերես*), Կարաղես Արահամյանը (*դարձերես*):
Հուշանշանը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	38,61 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	200 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	12.06.2024 թ.

Եվրասիական տնտեսական միության (ԵԱՏՄ) հիմնադրման մասին պայմանագիրը ստորագրվել է 2014 թվականի մայիսի 29-ին և ուժի մեջ է մտել 2015 թվականի հունվարի 1-ից:

ԵԱՏՄ անդամ պետություններն են՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Բելառուսի Հանրապետություն, Ղազախստանի Հանրապետություն, Ղրղզստանի Հանրապետություն և Ռուսաստանի Դաշնություն:

Հոբելյանական 2024 թվականը նշանավորվել է ԵԱՏՄ-ի մասին պայմանագրի ստորագրման 10-րդ և Եվրասիական ինտեգրման գաղափարի սկզբնա-

վորման 30-րդ տարեդարձերով: Այդ ժամանակահատվածում ԵԱՏՄ գործունեությունը կարգավորող մարմինների կողմից արձանագրվել են ԵԱՏՄ հաջողությունները ազգային տնտեսությունների արդիականացման ու համակարգված քաղաքականության իրականացման ոլորտներում, ինչպես նաև նախանշվել են միջպետական փոխգործողության հեռանկարները:

Հայաստանի Հանրապետությունը 2024 թվականի հունվարի 1-ից ստանձնել էր նախագահությունը ԵԱՏՄ մարմիններում:

Սուրբ Էջմիածնի արխիպ

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի հիմնադրման 150-ամյակ

Թեմա՝ Կրոն

Քրիստոնեություն

Դիմերես՝ Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի տասկերանիչը, ճեմարանի ուխտերգից հասված՝
«ՄԵԾ ՏԵՍԻԼՔԻ ՄԵՆՔ ԶԱՎԱԿՆԵՐ», Սուրբ Հոգու խորհրդանիշ աղավթի և խաչքարի վարդյակ:

Դարձերես՝ Գևորգ Դ Կոստանդնուպոլսեցի Կաթողիկոսի դիմապատկերը,
Գևորգյան հոգևոր ճեմարանի շենքը:

Էսթիզների հեղինակներն են Վարդան Վարդանյանը (*դիմերես*), Լուսինե Լալայանը (*դարձերես*):
Հուշադրամը հասվել է Լեհաստանի դրամահասարանում:

Գևորգյան հոգևոր ճեմարանը բացվել է 1874 թ. սեպտեմբերի 28-ին Սուրբ Էջմիածնում՝ Գևորգ Դ Կոստանդնուպոլսեցի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի նախաձեռնությամբ Սբ Գևորգ Չորավարի տոնին և կոչվել է «Ժառանգավորաց հոգևոր ճեմարան Սուրբ Գևորգյան»:

Որպես ժամանակի միակ բարձրագույն ուսումնական հաստատություն՝ այն նշանակալի տեղ է զբաղեցրել Հայ Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու, հայկական մշակույթի, գիտության և կրթության պատմության մեջ: Դեմարանում լուծվել են հայագիտական բազմաթիվ հարցեր, մշակվել հայկական դպրոցի ուսումնական ծրագրեր, կազմվել դասագրքեր:

Այստեղ են դասավանդել ժամանակի լավագույն մանկավարժները՝ Մանուկ Աբեղյան, Հրաչյա Աճառյան, Լեո, Ստեփան Լիսիցյան, Քրիստափոր Կարա-Մուրզա, Հովհաննես Հովհաննիսյան, Հակոբ

Անվանական արժեքը	1000 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	33,6 գ
Տրամագիծը	40,0 մմ
Որակը	պրուֆ
Դրամաշուրթը	ատամնավոր
Թողարկման քանակը	500 հատ
Շրջանառության մեջ է դրվել	09.09.2024 թ.

Մանանդյան, Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանյան, Կարապետ եպիսկոպոս Տեր-Սկրտչյան, Գարեգին եպիսկոպոս Հովսեփյան, Երվանդ Տեր-Մինասյան և այլք:

Դեմարանի նշանավոր շրջանավարտներից են Կոմիտաս վարդապետը, Ավետիք Իսահակյանը, Դերենիկ Դեմիրճյանը, Նիկողայոս Աղոնցը, Ակսել Բակունցը և ուրիշներ:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից 2005 թ. ճեմարանին տրվել է բարձրագույն ուսումնական հաստատության արտոնագիր: Այսօր ճեմարանը միակ աստվածաբանական համալսարանն է Հայաստանում:

Դեմարանին առընթեր գործում են Սևանի Վազգենյան հոգևոր դպրանոցը և քահանայից պատրաստման լսարանը:

Մշակված նոր ծրագրերն այսօր հնարավորություն են տալիս աշխարհի տարբեր երկրներից ժամանած հայ ուսանողներին աստվածաբանական և հայագիտական կրթություն ստանալու ճեմարանում:

Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների շարքերը և թողարկման տարեթվերը

(1994 – 2024 թթ.)

ՀԱՅՈՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պետականության դրամություն

Արցախ	(արժապ, 1994 թ.)
Ազգային ժողովի ժողով	(արժապ, 1995 թ.)
Արևելյան թագավորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Արևելյան թագավորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Բազմազան թագավորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Կիլիկյան թագավորություն	(արժապ, 1995 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 10-ամյակ (1991–2001 թթ.)	(արժապ, 2001 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 15-ամյակ (1991–2006 թթ.)	(արժապ, 2006 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 20-ամյակ (1991–2011 թթ.)	(արժապ, 2011 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 25-ամյակ (1991–2016 թթ.)	(արժապ, 2016 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 25-ամյակ/ռուս. (1991–2016 թթ.)	(արժապ, 2016 թ.)
Հայաստանի առաջին Հանրապետության 100-ամյակ (1918–2018 թթ.)	(արժապ, 2018 թ.)
Հայաստանի Հանրապետության 30-ամյակ (1991–2021 թթ.)	(արժապ, 2021 թ.)

Հայաստանի զինված ուժեր

Սարգսյան	(արժապ, 1994 թ.)
Հայաստանի զինված ուժեր	(նսկի/արժապ, 2005 թ.)
Հայոց բանակի կազմավորման 15-ամյակ (1992–2007 թթ.)	(նսկի, 2007 թ.)
Շուշիի ազատագրման 15-ամյակ (1992–2007 թթ.)	(նսկի, 2007 թ.)
Հայոց բանակի կազմավորման 20-ամյակ (1992–2012 թթ.)	(նսկի/արժապ, 2012 թ.)
Շուշիի ազատագրման 20-ամյակ (1992–2012 թթ.)	(նսկի, 2012 թ.)
Հայոց բանակի կազմավորման 25-ամյակ (1992–2017 թթ.)	(նսկի/արժապ, 2017 թ.)
Շուշիի ազատագրման 25-ամյակ (1992–2017 թթ.)	(նսկի, 2017 թ.)
Հայոց բանակի կազմավորման 30-ամյակ (1992–2022 թթ.)	(նսկի/արժապ, 2022 թ.)

Հայկական դրամներ

Ճախարակ	(արժաք, 1994 թ.)
Ազգային դրամի 5 սարին	(արժաք, 1998 թ.)
Ազգային դրամի 15 սարին	(արժաք, 2008 թ.)
Ազգային դրամի 20 սարին	(արժաք, 2013 թ.)
Ազգային դրամի 25 սարին	(արժաք, 2018 թ.)
Ազգային դրամի 30 սարին	(արժաք, 2023 թ.)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՄԱԿ-50	(արժաք, 1995 թ.)
Հայաստան-Սփյուռք համաժողով	(արժաք, 1999 թ.)
Նոր հազարամյակ	(արժաք, 2000 թ.)
Հայաստանը Եվրախորհրդի անդամ	(արժաք, 2001 թ.)
Միջազգային բևեռային սարի	(արժաք, 2006 թ.)
ՀԱՊ-20 և ՀԱՊԿ-10	(արժաք, 2012 թ.)
Եվրասիական ճնշեսական միություն	(արժաք, 2015 թ.)
ՀԱՊ-25 և ՀԱՊԿ-15	(արժաք, 2017 թ.)
Հայաստանի ԱՄՆ/ՀԲ անդամակցության հոբելյան	(արժաք, 2017 թ.)
Եվրասիական ճնշեսական միության 5 սարին	(արժաք, 2019 թ.)
Անկախ Պետությունների Համագործակցության 30-ամյակ	(արժաք, 2021 թ.)
Եվրասիական ճնշեսական միության 10 սարին	(արժաք, 2024 թ.)

ԱՆՎԱՆԻ ԱՆՀԱՏՆԵՐ

Հայ գորավարներ

Մառալ Բաղրամյան-100	(արժաք, 1997 թ.)
Գարեգին Նժդեհ	(նսկեզոծ արժաք/արժաք, 2001 թ.)
Մառալ Բաբաջանյան-100	(արժաք, 2006 թ.)
Անդրանիկ Օզանյան-150	(արժաք, 2015 թ.)
Վարդան Մամիկոնյան-1625	(նսկի, 2016 թ.)
Վարդան Մամիկոնյան	(նսկի, 2016 թ.)
Ծովակալ Իսակով-125	(արժաք, 2019 թ.)
Գևորգ Չալոյ-150	(արժաք, 2020 թ.)
Դավիթ Բեկ	(արժաք, 2022 թ.)

Պետական և հասարակական գործիչներ

Տիգրան Մեծ	(նսկի, 1999 թ.)
Տիգրան Մեծ	(նսկի, 2003 թ.)
Ալեքսանդր Մանթալյան-175	(նսկի, 2017 թ.)
Գալուստ Գյուլբենկյան-150	(նսկի, 2019 թ.)
Խրիմյան Հայրիկ-200	(արժաք, 2020 թ.)

Գիտություն

Անանիա Շիրակացի-1400	(արժաք, 2005 թ.)
Արեմ Միկոյան-100	(արժաք, 2005 թ.)
Վիկտոր Համբարձումյան-100	(արժաք, 2008 թ.)
Մովսես Խորենացի-1600	(արժաք, 2010 թ.)
Լեո-150	(արժաք, 2010 թ.)
Հովսեփ Օրբելի-125	(արժաք, 2012 թ.)

Բենիամին Մարգարյան-100	(արձաք, 2013 թ.)
Ոսկան Երևանցի-400	(արձաք, 2014 թ.)
Գրիգոր Տաթևացի-675	(արձաք, 2021 թ.)

Գրականություն

Պուլիկին-200	(արձաք, 1999 թ.)
Վիլյամ Սարգսյան-100	(նսկի, 2008 թ.)
Խաչատուր Աբովյան-200	(նսկի, 2009 թ.)
Րաֆֆի-175	(նսկի, 2010 թ.)
Վահան Տերյան-125	(նսկի, 2010 թ.)
Միսաք Մեծաբեկ-125	(նսկի, 2011 թ.)
Հովհաննես Ծիրազ-100	(նսկի, 2014 թ.)
Հովհաննես Թումանյան-150	(նսկի, 2019 թ.)
Եղիշե Չարենց-125	(նսկի, 2022 թ.)
Պարույր Սևակ-100	(նսկի, 2024 թ.)

Կերպարվեստ, ճարտարապետություն

Արշիլ Գորկի-100	(նսկի, 2004 թ.)
Մարտիրոս Մարյան-125	(նսկի, 2005 թ.)
Հովհաննես Այվազովսկի	(արձաք, 2006 թ.)
Հակոբ Գյուրջյան-125	(նսկի, 2006 թ.)
Ժան Գառզու-100	(նսկի, 2007 թ.)
Վարդգես Սուրենյանց-150	(արձաք, 2010 թ.)
Թեոդոր Աֆենեսովիչ	(արձաք, 2010 թ.)
Թորոս Ռոսլին-800	(նսկի, 2011 թ.)
Սեփան Աղաջանյան-150	(արձաք, 2013 թ.)
Արա Բեֆարյան-100	(արձաք, 2013 թ.)
Էդուարդ Իսաբեկյան-100	(արձաք, 2014 թ.)
Փանոս Թերլեմեզյան-150	(արձաք, 2015 թ.)

Արշակ Ֆեփաճյան-150	(արձաք, 2016 թ.)
Ալեքսանդր Բաժբեուկ-Մելիքյան-125	(արձաք, 2016 թ.)
Հովհաննես Այվազովսկի-200	(նսկի, 2017 թ.)
Հովհաննես Զարդարյան-100	(արձաք, 2018 թ.)
Վարդան Մախոխյան-150	(արձաք, 2019 թ.)
Ժանսեն-100	(նսկի/արձաք, 2020 թ.)
Եղիշե Թադևոսյան-150	(արձաք, 2020 թ.)
Հակոբ Հակոբյան-100	(արձաք, 2023 թ.)
Էդգար Շահին-150	(արձաք, 2024 թ.)
Երվանդ Քոչար-125	(արձաք, 2024 թ.)

Երաժշտություն

Արամ Խաչատրյան-100	(նսկի/արձաք, 2002 թ.)
Կոմիտաս	(նսկի, 2006 թ.)
Մայրաք-Նովա-300	(նսկի, 2012 թ.)
Կոմիտաս-150	(արձաք, 2019 թ.)
Առնո Բաբաջանյան-100	(արձաք, 2021 թ.)
Ալեքսանդր Մղենդիարյան-150	(արձաք, 2021 թ.)
Օհան Դուրյան-100	(արձաք, 2022 թ.)
Շառլ Ազնավուր-100	(նսկի, 8,6 գ/31,1 գ/3,11 գ, 2024 թ.) (արձաք, 33,6 գ/31,1 գ, 2024 թ.)
Գոհար Գասպարյան-100	(արձաք, 2024 թ.)

Կինո, թատրոն, կրկես

Լեոնիդ Ենգիբարյան-75	(արձաթ, 2010 թ.)
Սերգեյ Փարաջանով	(արձաթ, 2012 թ.)
Վահրամ Փափազյան-125	(նսկի, 2013 թ.)
Համո Բեկնազարյան-125	(արձաթ, 2017 թ.)
Անրի Վեռնոյ-100	(արձաթ, 2020 թ.)
Հրաչյա Ներսիսյան-125	(նսկի, 2020 թ.)
Սերգեյ Փարաջանով-100	(նսկի, 2024 թ.)

Ստոր

Տիգրան Պետրոսյան-70	(արձաթ, 1999 թ.)
Ֆուսթիլի արժանեք	(արձաթ, 2008–2011 թթ.)
Պելե, Էյսեբիո, Լև Յաչին, Ֆրանց Բեկենբաուեր, Զբիգնև Բոնեկ, Մարիո Կեմպես, Յոհան Կրոյֆ, Միշել Պլատինի	
Հրան Ըստիկյան-100	(արձաթ, 2023 թ.)

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Գիտություն, գրականություն

Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ	(նսկի, 2002 թ.)
«Մասյան ողբերգության» լուսնի 1000-ամյակ	(արձաթ, 2002 թ.)
Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ - Սահակ Ա Պարթև	(արձաթ, 2005 թ.)
Հայոց գրերի գյուտի 1600-ամյակ - Վռամբաթյանի արժանեք	(արձաթ, 2005 թ.)
Մատենադարանի հիմնադրման 50-ամյակ	(արձաթ, 2007 թ.)
Մխիթար Գոչի «Գիրք Դասասանի» 825-ամյակ	(արձաթ, 2009 թ.)

Գլաձորի համալսարանի հիմնադրման 725-ամյակ	(արձաթ, 2009 թ.)
Հայ գրի տպագրության 500-ամյակ	(արձաթ, 2012 թ.)
Հայկական այբուբենի տառերը, 39 տեսակի	(նսկի/արձաթ, 2013 թ.)
Հայաստանի դաստիարակության թանգարանի հիմնադրման 100-ամյակ	(արձաթ, 2019 թ.)
Երևանի դասական համալսարանի հիմնադրման 100-ամյակ	(արձաթ, 2019 թ.)
Օգանեսուն (Օգ)	(արձաթ, 2022 թ.)

Արվեստ

Օդերայի և բալետի թատրոնի հիմնադրման 75-ամյակ	(արձաթ, 2008 թ.)
Ջազ	(արձաթ, 2010 թ.)
Հայկական գորգ	(նսկեզոծ արձաթ/արձաթ, 2018 թ.)
Վիշապագորգ, Արևագորգ, Արծվագորգ, Խորանագորգ, Խաչատրյան գորգ, Մեղվաբուն գորգ, Կենաց ծառ գորգ, Վահանակի գորգ, Որոտան գորգ, Պռուցաբերող գորգ	
Ալիսարիի կերամիկան	(արձաթ, 2018 թ.)
Հայկական կերամիկա, Ռուսական կերամիկա, Հունական կերամիկա, Գինական կերամիկա, Իրանական կերամիկա	
Գաբրիել Սունդուկյանի անվան ազգային ակադեմիական թատրոնի հիմնադրման 100-ամյակ	(արձաթ, 2021 թ.)
Թբիլիսիի Պետրոս Ադամյանի անվան հայկական դասական դրամատիկական թատրոնի կազմակերպման 100-ամյակ	(արձաթ, 2021 թ.)
Հայկական կինոյի հիմնադրման 100-ամյակ	(արձաթ, 2023 թ.)

ԿՐՈՆ

Դիցաբանություն

Սասունցի Դավիթ	(արձաթ, 1994 թ.)
Անահիս աստվածուհի	(նսկի, 1997 թ.)
Հայկ Նահապետ	(նսկի, 2007 թ.)

Քրիստոնեություն

Նոյի վայրէջքը Արարատից	(նսկի, 1999 թ.)
XX դարի հայոց կաթողիկոսներ	(նսկի, 2008 թ.)
Սուրբ Սարգիս զորավար	(նսկի, 2009 թ.)
Ավետարանի տեսարանները հայ մանրանկարչությունում	(արձաթ, 2010 թ.)

Ավետում, Մոգերի երկրորդությունը, Մոսի Երուսաղեմ, Համբարձում	
Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության հիմնադրման 200-ամյակ	(արձաթ, 2011 թ.)
Նոյյան ցամաք (7,77 գ/15,55 գ/31,1 գ)	(արձաթ, 2012 թ.)
Լազարյան ձեմարանի հիմնադրման 200-ամյակ	(արձաթ, 2015 թ.)
Նոյյան ցամաք (1,0 գ/7,78 գ/15,55 գ/31,1 գ)	(նսկի, 2017 թ.)
Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության հիմնադրման 300-ամյակ	(արձաթ, 2017 թ.)
Կալկաթայի Հայոց մարդասիրական ձեմարանի հիմնադրման 200-ամյակ	(արձաթ, 2021 թ.)
Մայր Աթոռ Սբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ձեմարանի հիմնադրման 150-ամյակ	(արձաթ, 2024 թ.)

Կրոնական հուշարձաններ

Գառնի	(արձաթ, 1994 թ.)
Սուրբ Էջմիածին	(նսկի/արձաթ, 1998 թ.)
Անի	(նսկի/արձաթ, 1998 թ.)
Հաղթաս	(արձաթ, 1998 թ.)
Աղթամար	(նսկի/արձաթ, 1999 թ.)
Գանձասարի վանք	(արձաթ, 2004 թ.)
Հայաստանի խաչքարեր	(արձաթ, 2011 թ.)
Էջմիածնի խաչքար, Կեչառիսի խաչքար, Գնդեվանի խաչքար, Գոռավանի խաչքար, Նորավանի խաչքար, Սանահինի խաչքար	
Հայկական վանքեր և եկեղեցիներ	(արձաթ, 2012 թ.)
Սբ Էջմիածնի Մայր Տաճար, Կեչառիսի վանք, Գնդեվանի, Գոռավանի, Նորավանի, Սանահինի	
Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճար	(արձաթ, 2020 թ.)

Էջմիածնի զանգեր

Սուրբ Գեղարդ	(արձաթ, 2013 թ.)
Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի Աջը	(արձաթ, 2014 թ.)
Մրբալույս Մյուռնի կաթսա	(արձաթ, 2014 թ.)
Խոսակերաց Սուրբ Նեան	(արձաթ, 2016 թ.)
Սուրբ Հովհաննես Մկրտչի մատուցում խաչ	(արձաթ, 2016 թ.)
Սուրբ Գևորգի մատուցում խաչ	(արձաթ, 2016 թ.)

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Երկրաբանական 10-րդ սարելից	(արձաթ, 1998 թ.)
Պեքանկի 110-ամյակ	(արձաթ, 2003 թ.)
ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի 10-ամյակ	(նսկի, 2008 թ.)
Անի-1050	(նսկի, 2011 թ.)
Արսաւաւս-2200	(նսկի, 2011 թ.)

Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարեկից (արձաք, 2015 թ.)
 ՀՀ Սահմանադրական դատարանի 20-ամյակ (արձաք, 2015 թ.)
 Երևան-2800 (արձաք, 2018 թ.)
 Սարդարապատի հերոսամարտի 100-ամյակ (արձաք, 2018 թ.)
 Հայրենական մեծ պատերազմում սարած
 հաղթանակի 75-ամյակ (արձաք, 2020 թ.)

ԲՆՈՒԹՅՈՒՆ

Բուսական աշխարհ

Ծիրան (արձաք, 1994 թ.)
 Հայկական խաղող (արձաք, 2007 թ.)
 Ծաղիկների գեղեցկությունը (արձաք, 2010–2011 թթ.)
 Գալանճուս Արշուհենկոյի, Լվաժադիկ Զանգեզուրի,
 Արսենի Հայաստանյան, Բրունո Ադամի
 Նուռ (նսկի, 2011 թ.)
 Աշխարհի ամենափին ծառերը (արձաք, 2014 թ.)
 Մխոռաբենի տոսի, Հարյուր ձիերի շագանակենի,
 Հրեհակի կաղնի, Գեներալ Շերմանի ծառը

Կենդանական աշխարհ

Կովկասյան ջրասամույր (արձաք/դրոյինձ-նիկել, 1997 թ.)
 Հայկական որոռ (արձաք/դրոյինձ-նիկել, 1998 թ.)
 Կովկասի կենդանական աշխարհ (արձաք, 2006–2008 թթ.)
 Լայնականջ ոզնի, Անդրկովկասյան գործ առջ,
 Կովկասյան անտառակառու, Միջերկրածովային կրիա,
 Առաջավորասիական ընձառյուծ, Լայնափք բաղ,
 Իբխան, Հայկական իծ, Բեզարյան այծ,
 Հայկական մուֆլոն, Կովկասյան թավոսն բվիկ,
 Անդրկովկասյան սակիրյան կորագլուխ
 Կովկասյան ընձառյուծի տարի (արձաք, 2019 թ.)

Բնության հուշարձաններ

Աշխարհի լաբիրինթոսները (արձաք, 2016–2017 թթ.)
 Բոստոնի լաբիրինթոսը, Վաալսի լաբիրինթոսը,
 Բարսելոնայի լաբիրինթոսը, Մազոնեի լաբիրինթոսը

ՄՊՈՐՏ

Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա (արձաք, 1996 թ.)
 Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա (արձաք, 1996 թ.)
 Շախմատի 32-րդ օլիմպիադա (դրոյինձ-նիկել, 1996 թ.)
 18-րդ ձմեռային օլիմպիական խաղեր (արձաք, 1998 թ.)
 1998 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն (արձաք, 1998 թ.)
 Առաջին համաշխարհական խաղեր (արձաք, 1999 թ.)
 2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն (արձաք, 2004 թ.)
 Շախմատի 37-րդ օլիմպիադա (նսկի, 2006 թ.)
 Մենամարտի արվեստը (արձաք, 2011–2012 թթ.)
 Ջյուդո, Ուեու, Կարատե, Կոխ
 2014 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն (արձաք, 2014 թ.)
 2018 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն (արձաք, 2018 թ.)
 «Արարատ-73»-ի նսկե դրոյի 50-ամյակ (արձաք, 2023 թ.)

ԽՈՐՀՐԴԱՆՇԱՆՆԵՐ

Կենդանակերտի նշանները (արձաք, 2007–2008 թթ./նսկի, 2008–2009 թթ.)
 Խոյ, Յուլ, Երկուրյակներ, Խեցգետին,
 Առյուծ, Կույս, Կեռն, Կարիճ, Աղեղնավոր,
 Այծեղջյուր, Ջրոռ, Ջկներ

2025 թվականի Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների թողարկման ծրագիրը

Ավետիֆ Իսահակյան-150

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաւորը	ասամնավոր
Թողարկման քանակը	300 հաւ

Զեւարդ Լ. Գաֆիսեան-100

Անվանական արժեքը	10 000 դրամ
Մետաղը/հարգը	ոսկի 900°
Քաշը	8,6 գ
Տրամագիծը	22,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաւորը	ասամնավոր
Թողարկման քանակը	300 հաւ

Հենրիկ Մալյան-100

Անվանական արժեքը	100 դրամ
Մետաղը/հարգը	արծաթ 925°
Քաշը	28,28 գ
Չափը	28,0 x 40,0 մմ
Որակը	դրուֆ
Դրամաւորը	հարթ
Թողարկման քանակը	300 հաւ

MENNICA
POLSKA

ISTNIEJE OD 1766 R.

Դրամահասարաններ

ՀՀ կենտրոնական բանկի 2024 թ. թողարկման ծրագրով նախատեսված հուշադրամների հատումն իրականացվել է Լեհաստանի «Մենիցա Պոլսկա» («Mennica Polska») և «Գայգեր Էդելմետալե» («Geiger Edelmetalle AG») դրամահատարաններում:

GEIGER EDELMETALLE

Aktiengesellschaft

Լեհաստանի դրամահատարան

Լեհաստանի դրամահատարանն աշխարհի հնագույն դրամահատարաններից մեկն է. հիմնվել է 1766 թվականին: Իր գործունեության ավելի քան 250 տարվա ընթացքում դրամահատարանը հատել է վճարամիջոց հանդիսացող դրամներ իր և հարևան երկրների համար, արտադրել ոսկու ձուլակտորներ, հուշամեդալներ, տարբերանշաններ, պաշտոնական և հերալդիկ կնիքներ տեղական կառավարման մարմինների պատվերով: Պատմականորեն Լեհաստանի դրամահատարանը մշտապես ձգտել է զարգացնել իր տեխնիկական կարողությունները և բազմազանեցնել գործունեության ուղղությունները:

ՀՀ կենտրոնական բանկը համագործակցում է Լեհաստանի դրամահատարանի հետ 1993 թ-ից, երբ սկսեցին թողարկվել անկախ Հայաստանի Հանրապետության շրջանառու մետաղադրամները: Հայաստանի Հանրապետության 1-ին և 2-րդ շարքերի շրջանառու մետաղադրամների անդրանիկ թողար-

կումները հատվել են Լեհաստանի դրամահատարանում:

Լեհաստանի դրամահատարանում են հատվել նաև բազմաթիվ ՀՀ դրամագիտական արժեքներ, որոնցից հանրությանն առավել հայտնի են «Կոմիտաս», «XX դարի հայոց կաթողիկոսներ», «Եվրասիական տնտեսական միություն», «ՀՀ Սահմանադրական դատարանի 20-ամյակ», «Վարդան Մամիկոնյան» հուշադրամները, «Ֆուտբոլի արքաները», «Ծաղիկների գեղեցկությունը», «Աշխարհի կերամիկան» հավաքածուները:

ՀՀ կենտրոնական բանկը Լեհաստանի դրամահատարանի հետ համատեղ իրագործել է Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված ծրագիրը, որի շրջանակում թողարկվել են Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակին նվիրված «Անմոռուկ» հուշամեդալը, «Նահատակված հայ մտավորականներ», «Կորստի և պայքարի կոթողներ» հուշամեդալների հավաքածուները:

Այսօր Լեհաստանի դրամահատարանն իր որդեգրած ռազմավարության շնորհիվ դարձել է եվրոպական տեխնոլոգիապես առաջատար դրամահատարաններից մեկը, ինչը թույլ է տալիս համագործակցություն հաստատել աշխարհի տարբեր երկրների հետ: Լեհաստանի դրամահատարանի արտադրանքը հատման որակի և տեխնիկական նորարարությունների կիրառման արդյունքում յուրաքանչյուր տարի նվաճում է պատվավոր մրցանակներ դրամագիտական հեղինակավոր մրցույթներում:

«Գայգեր Էդելմետալե» («Geiger Edelmetalle AG») դրամահասարան

«Գայգեր Էդելմետալե» դրամահատարանի գլխավոր գրասենյակը տեղակայված է Շլոս Գյուլդենգոսա (Schloss Güldengossa) ամրոցում, որը կառուցվել է 1720 թ., գտնվում է Գերմանիայի Լայպցիգ քաղաքի մերձակայքում: Դրամահատարանն ունի գրասենյակներ նաև հարավային Գերմանիայում և Շվեյցարիայում: Ոսկե և արծաթե ձուլակտորների, ներդրումային դրամների, հուշադրամների և հուշամեդալների արտադրությունը կազմակերպվում է ժամանակակից հաստոցներով հագեցված արտադրամասում, և արտադրանքը վաճառվում է աշխարհի տարբեր երկրներում: «Գայգեր Էդելմետալե»-ն միջազգային շուկայում թանկարժեք մետաղադրամների և այլ դրամագիտական արժեքների առցանց վաճառք իրականացնող աշխարհի առաջատար ընկերություններից մեկն է:

ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ «Գայգեր Էդելմետալե» դրամահատարանը սկսել է համագործակցել

2011 թ-ից, երբ որոշում ընդունվեց թողարկելու ՀՀ ներդրումային դրամներ, և ՀՀ առաջին՝ «Նոյյան տապան» արծաթե ներդրումային դրամների արտադրությունն ու միջազգային վաճառքը վստահվեցին «Գայգեր Էդելմետալե»-ին: 2020 թ-ից դրամահատարանն իրականացնում է նաև «Նոյյան տապան» ոսկե ներդրումային դրամների հատումն ու դրանց տարածումը տարբեր աշխարհամասերում: Առաջօր միջազգային շուկաներում իրացվել են, ընդհանուր առմամբ, 18 միլիոնը գերազանցող քանակով «Նոյյան տապան» 1 գրամից մինչև 5 կիլոգրամ քաշով արծաթե և ոսկե ներդրումային դրամներ:

«Նոյյան տապան» ներդրումային դրամներն արտասահմանում ներկայացնում են Հայաստան երկիրը, պատմում բիբլիական Արարատ լեռան և մարդկության վերածնունդը խորհրդանշող Նոյյան տապանի պատմությունը: Համամարդկային արժեքների արտացոլման և գեղարվեստական յուրահատուկ ձևավորման շնորհիվ ՀՀ ներդրումային դրամներն իրենց ուրույն տեղն են զբաղեցրել միջազգային ներդրումային շուկայում՝ մրցակցելով աշխարհում հայտնի այլ երկրների ներդրումային դրամների հետ:

2024 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի պատվերով դրամահատարանը հատել է աշխարհահռչակ ֆրանսահայ երգիչ Շառլ Ազնավուրի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված 1/10 և 1 ունցիա քաշով ոսկե և 1 ունցիա քաշով արծաթե հուշադրամներ: Այսօր այդ հուշադրամները հաջողությամբ իրացվում են եվրոպական, ամերիկյան, ասիայի և օվկիանոսյան թանկարժեք մետաղների ու դրամագիտական այլ շուկաներում:

Միջազգային մրցույթ – 2024

Դրամների համաստեղություն

2024 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկը մասնակցել է Ռուսաստանի Դաշնությունում անցկացված «Դրամների համաստեղություն-2024» հուշադրամների 18-րդ միջազգային մրցույթին, որին մասնակցության հայտով դիմել էր 24 կազմակերպություն 18 երկրից և ներկայացրել 2023 թ. թողարկված հուշադրամներ: Մրցույթի հաղթողներն ընտրվել են ինչպես մասնագիտական ժյուրիի, այնպես էլ լայն հանրության քվեարկության արդյունքներով:

Մրցույթում հայկական երկու թողարկումները արժանացել են մրցանակների:

«Արարատ-73-ի ոսկե դուրլի 50-ամյակ» արծաթե հուշադրամը արժանացել է

«Հանդիսատեսի համակրանք» մրցանակի:

Էսքիզների հեղինակն է Վարդան Վարդանյանը:

Հուշադրամը հատվել է Լեհաստանի դրամահատարանում:

ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆԸ միջազգային մրցույթներում մրցանակներ ստացած բազմաթիվ հայկական հուշադրամների և նամականիշների էսքիզների հեղինակ է: Նրա հեղինակած «Հայ գրքի տպագրության 500-ամյակին» նվիրված հուշադրամը 2013 թ. ճանաչվել է լավագույնը Վիչենցա քաղաքում (Իտալիա) անցկացված

10-րդ միջազգային մրցույթում: «Դրամների համաստեղություն» (ՌԴ) ամենամյա միջազգային դրամագիտական մրցույթում Վարդանյանի հեղինակած մի շարք հուշադրամներ հաղթող են ճանաչվել տարբեր անվանակարգերում:

Միջազգային մրցույթ – 2024

Դրամների համաստեղություն

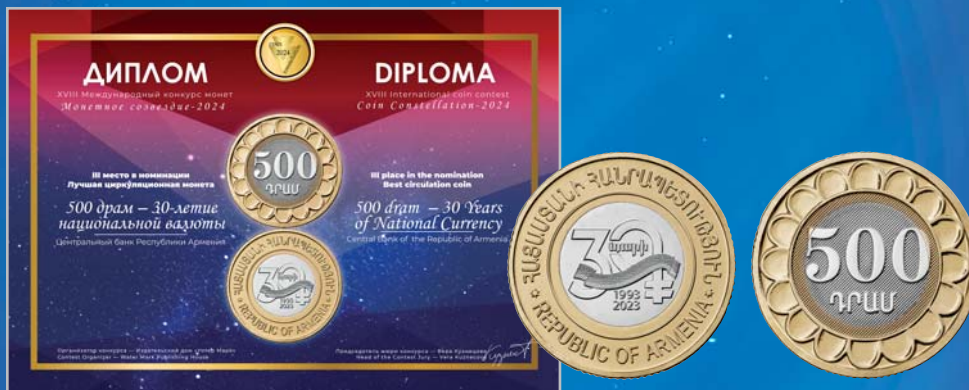
ՀՀ դրամի ներդրման 30-ամյակի կապակցությամբ թողարկված 500 դրամ անվանական արժեքով շրջանառու հիշատակային մետաղադրամը զբաղեցրել է 3-րդ տեղը

«**Լավագույն շրջանառու մետաղադրամ**» անվանակարգում:

Էսթիզների հեղինակներն են Վարդան Վարդանյանը (ղիմերես),

Կարապետ Աբրահամյանը (դարձերես):

Մետաղադրամը հատվել է Մեծ Բրիտանիայի արքայական դրամահատարանում:

2023 թ. նոյեմբերի 22-ին հայկական դրամի 30-ամյակի կապակցությամբ թողարկվել է շրջանառու հիշատակային մետաղադրամների նոր շարք՝ 10, 20, 50, 100, 200, 500 դրամ անվանական արժեքով:

Մետաղադրամների դիմերեսներին ՀՀ ազգային դրամի 30-ամյակի պարկերանի շինվածքը, իսկ դարձերեսներին՝ մետաղադրամների անվանական արժեքները և ազգային զարդանախշեր:

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ նկարիչ-ղիզայներ է, Դիզայներների միջազգային ասոցիացիայի, Նկարիչների միության և Հայաստանի դիզայներների միության անդամ: Տասնյակից նվազի մամականիշների և բազմաթիվ կառավարական մեդալների, Հայաստանի մի շարք գերատեսչությունների և կազմակերպությունների տար-

բերանշանների հեղինակ, Երևան քաղաքի դրոշի համահեղինակ: ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ համագործակցում է 2003 թ-ից: ՀՀ երկրորդ շարքի շրջանառու մետաղադրամների և բազմաթիվ հուշադրամների էսթիզների հեղինակ է:

Ներքին մրցույթ - 2024

2025 թ. ՀՀ կենտրոնական բանկը կազմակերպել է
«Տարվա լավագույն հուշադրամ» անվանակարգով ներքին մրցույթ:

Մրցույթին ներկայացվել են ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից

2024 թ. թողարկված հուշադրամները:

Տարվա լավագույն հուշադրամի ընտրությունը կատարվել է ՀՀ կենտրոնական
բանկի աշխատակիցների քվեարկության արդյունքում:

Մրցույթի հաղթող է ճանաչվել

«Շառլ Ազնավուրի ծննդյան 100-ամյակ» ոսկե հուշադրամը:

Հուշադրամի էսքիզների հեղինակներն են Վարդան Վարդանյանը (ղիմերես),

Կարեն Մելիքյանը (դարձերես):

Բովանդակություն

Ուղերձ	Մարտին Գալստյան	2
Տարվա դրամագիտական համալրումները	Գևորգ Թումանյան	4
Անվանի անհասներ. կինո, քասրոն	Սերգեյ Փարաջանով. ծննդյան 100-ամյակ	6
Անվանի անհասներ. գրականություն	Պարույր Սևակ. ծննդյան 100-ամյակ	8
Անվանի անհասներ. երաժշտություն	Շառլ Ազնավուր. ծննդյան 100-ամյակ	10
Անվանի անհասներ. երաժշտություն	Շառլ Ազնավուր. ծննդյան 100-ամյակ	12
Անվանի անհասներ. երաժշտություն	Շառլ Ազնավուր. ծննդյան 100-ամյակ	14
Անվանի անհասներ. երաժշտություն	Գոհար Գասպարյան. ծննդյան 100-ամյակ	16
Անվանի անհասներ. կերպարվեստ, ճարտարապետություն	Երվանդ Քոչար. ծննդյան 125-ամյակ	18
Անվանի անհասներ. կերպարվեստ, ճարտարապետություն	Էդգար Ըահին. ծննդյան 150-ամյակ	20
Հայաստանը և միջազգային հանրությունը	Եվրասիական ճնշեսական միության 10 տարին	22
Կրոն. ֆրիսոնություն	Մայր Աթոռ Սբ Էջմիածնի Գևորգյան հոգևոր ձեմարանի հիմնադրման 150-ամյակ	24
Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների շարքերը և թողարկման տարեթվերը (1994–2024 թթ.)		27
2025 թ. Հայաստանի Հանրապետության հուշադրամների թողարկման ծրագիրը		33
Դրամահասարաններ		34
Լեհաստանի «Մենիցա Պոլսկա» («Mennica Polska») դրամահասարան		35
Գերմանիայի «Գայգեր Էդելմետալե» («Geiger Edelmetalle AG») դրամահասարան		36
Միջազգային մրցույթ – 2024		37
Ներքին մրցույթ – 2024		39

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀՈՒՇԱԴՐԱՄՆԵՐ
2024

ՀՀ կենտրոնական բանկի հրահարակություն

Կազմեցին Նունե Տերյանը, Անժելա Գևորգյանը
Խմբագիր՝ Գոհար Հովհաննիսյան
Ձևավորումը՝ Արամ Ուռուսյանի

Տպաքանակը՝ 400

ԵԳՁ

